

QUINES PALANQUES AFAVOREIXEN LA RECERCA EN EL CENTRE?

CONCLUSIONS DE L'ACTIVITAT EN LES SALES DE DIÀLEG

Algunes de les condicions que s'han de donar al centre perquè aprengui dels processos de recerca educativa impulsats per organismes externs o pel mateix centre són les següents:

- Lideratge organitzatiu i pedagògic
- Compromís i implicació del professorat
- Temps de dedicació a la recerca
- Autonomia curricular, organitzativa i pedagògica del centre
- Compromís de l'administració educativa per a assegurar la continuïtat i sostenibilitat

A la segona part de la [1a trobada de la Comunitat de Centres Referents del Laboratori](#) hem demanat als participants que identifiquin les 3 condicions que consideren que més afavoreixen a la recerca en el centre i les puntuïn de més rellevant (3) a menys rellevant (1). El resultat és el següent:

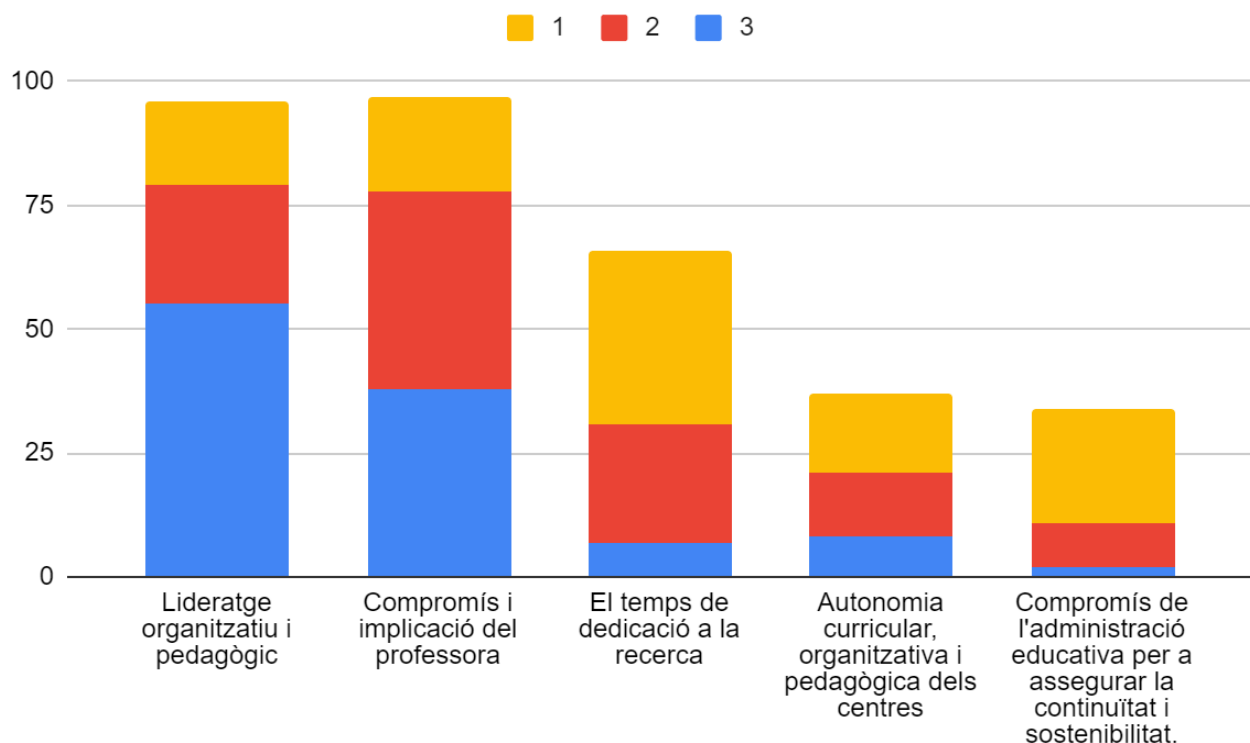

Fig. 1: Apilament en valors absoluts de les condicions seleccionades (alçades de les columnes) i de la puntuació assignada (3: més rellevant; 1: menys rellevant).

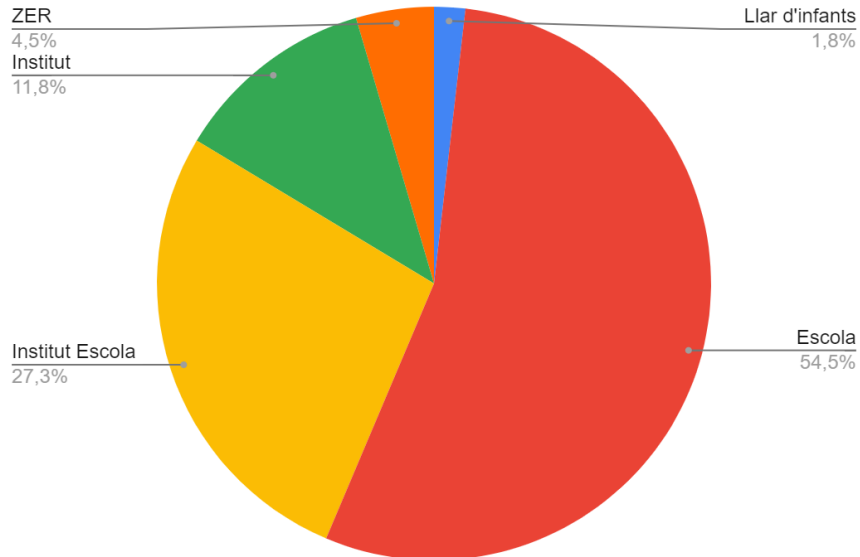

Fig. 2: Proporció de centres segons tipologia dels participants del qüestionari.

A partir d'aquests resultats, els participants, distribuïts en 12 sales de diàleg, han reflexionat per a la identificació de **palanques que afavoreixen la recerca educativa al centre**. Les conclusions són les següents:

Lideratge organitzatiu i pedagògic

“La importància de la recerca recau en que ens pot ajudar a fonamentar les experiències de canvi i compartir sentit amb altres.”

Organització i lideratge basats en el respecte, la confiança, la complicitat i l'empatia

Implicació, compromís i il·lusió dels qui creuen en un objectiu. Saber-lo transmetre i empoderar a la resta. Respectar els ritmes però actuar amb fermesa amb els acords i propostes del claustre. Ser capaços d'extreure, canalitzar i potenciar les habilitats i virtuts de cada membre del claustre.

Un bon lideratge ha de detectar les bones pràctiques del centre i promoure el modelatge dins del centre. Ha de potenciar l'empoderament i el compromís a nivell d'equip pedagògic per transformar el centre. Amb una organització flexible i creativa, cercant els equilibris i estratègies per recollir tot el que es reflexiona en els claustres i aprofitar les experteses dels seus membres.

El claustre s'ha de sentir part vertaderament activa de l'equip, sense filtres i amb confiança plena. En un lideratge distribuït cal repartir responsabilitats i coordinacions entre totes les persones de l'equip segons les seves habilitats o preferències. Calen líders amb experiència i ben formats en el camp educatiu perquè motivin, animin, recolzin, empoderin, etc. i assumeixin aquestes responsabilitats.

Tenir molt clars els objectius

Organització en comissions i equips impulsors amb plans de treball elaborats a principi de curs on quedin clars els objectius i les actuacions de treball, l'objectiu de la transformació i les bases pedagògiques.

Delegar tasques entre la comunitat, fomentar els cicles i claustres pedagògics. Escoltar activament a totes les persones del centre, siguin docents o altres professionals. Ser capaços de prendre la distància necessària per fer una autocrítica constant.

Treballar el sentiment de pertinença. Acompanyar i acollir els neguits dels mestres i tenir cura de les persones noves perquè se sentin implicades. Fer docència compartida: mestres nous amb mestres que formen part de l'equip de fa més temps.

Focalitzar en l'observació i no obrir molts camins. Facilitar la visibilització de la pràctica i compartir aprenentatges. Optimitzar el temps de les reunions.

Lideratge en sentit ampli, equip que impulsi i acompanyi la recerca al centre

És imprescindible un bon líder que motivi a l'equip, que faciliti espais de reflexió i anàlisi conjunta, que acompanyi de forma estructurada, reflexiva i empàtica. És important un lideratge que entusiasti al professorat.

Un lideratge distribuït, que fomenti la pràctica reflexiva, que potenciï els espais de debat, que impliqui i cohesioni el professorat, que doni confiança als docents per treballar en comunitat, i sigui acollidor amb els docents nous.

Compromís i implicació del professorat

“Vincular la recerca a l'oportunitat de millorar la nostra capacitat d'aprenentatge (centre que aprèn).”

El professorat com a agent clau en l'elaboració d'evidències que nodreixin la recerca

Tot el professorat ha de formar part del projecte de recerca. Hem d'estar disposats a coordinar-nos, fixar objectius, portar-los a l'aula, avaluar-los, compartir-los i reflexionar sobre possibles millores. Hem de plantejar-nos els objectius de millora ja en les memòries del juny i tenir clar a principis de curs on posem la mirada.

Perquè la recerca sigui efectiva i estable en el temps, és bàsic que l'equip que ha de dur-la a terme comparteixi significat i reflexioni constantment sobre possibles estratègies de millora. Cal propiciar espais per compartir allò que s'està duent a terme a les aules/cicles (en funció de l'organització de cada centre) per enriquir la mirada.

Grups de discussió de diferents comunitats

Espais de reflexió dins i fora de l'horari lectiu. La reflexió i el debat en tots els moments, també distesos, a partir de lectures, de pel·lícules, participant en xerrades...

Saber trobar els moments per compartir dubtes, experiències, eines i aprendre a treballar de forma cooperativa cap a un objectiu compartit. Cal que ens fem amics crítics entre centres.

Cal donar l'oportunitat que els docents nous puguin entrar a l'equip impulsor.

Obrir l'escola per reflexionar sobre la teva escola i compartir-ho als altres. Participar en xarxa és fer recerca i formació compartint experiències entre nosaltres.

Formació conjunta i individual

Fer formació professional al voltant de la recerca educativa i aconseguir l'estabilitat dels projectes i dels professionals. Vincular la formació a la definició d'indicadors de recerca.

Motivar des dels cicles i animar des de principi de curs a apuntar-se a la formació de xarxa, del Laboratori, etc. Crear xarxes de professorat per tal d'aprendre, construir i millorar conjuntament per tal de promoure la reflexió pedagògica amb l'objectiu d'afavorir la pràctica docent i l'aprenentatge de l'alumnat.

El temps de dedicació a la recerca

“S'ha de donar valor al temps, però ha de ser sostenible. Cal buscar eines efectives que ens facin mirar més enllà.”

Moments per compartir ben programats

Es depèn massa de la voluntat i de la implicació altruista de les persones. La manca de temps actual es veu com el factor que ara limita per poder fer recerca. Hem d'evitar treballar des del voluntariat.

Potser el temps és l'aspecte més difícil d'abordar. La realitat de les aules és molt intensa. Cal prendre consciència de la necessitat d'aturar per pensar i reflexionar i no deixar-nos arrossegar per les dinàmiques i les necessitats del dia a dia.

Planificar els espais, el temps, les diferents agrupacions per a la reflexió (en equip de cicle, en claustre, equips transversals...)

Equilibri entre prioritats i necessitats

Trobar espais de diàleg i reflexió conjunta. Detectar necessitats, establir objectius, definir la intervenció, l'impacte... són aspectes que impliquen temps.

Més que la quantitat de temps, és important que el temps dedicat sigui de qualitat. L'eficiència del temps dedicat és un factor clau. Temps de qualitat, reconegut i valorat.

Espais fàcils d'accedir on es pugui explicar i/o publicar el que s'ha fet. Fer difusió entre la comunitat del treball de reflexió del centre crec que ens ajudaria a retroalimentar-nos.

Pensar dinàmiques i documentació prèvia que facin d'espurna per engegar la necessitat de recerca, com per exemple una foto, un vídeo, un article... Portar a terme la proposta amb rigorositat i fer-ne una valoració exhaustiva per tornar a proposar l'activitat amb les millores oportunes.

És essencial preveure recursos per tenir temps per poder fer recerca

El centre, dins de les seves possibilitats organitzatives, ha de vetllar per fer realitat el temps de reflexió i recerca, organitzar dinàmiques i claustres de reflexió amb combinació de temps formal i temps informal per crear vincles i avançar en temes pedagògics.

Les accions dedicades a la recerca han de tenir un impacte favorable en el desenvolupament de les activitats del centre. Les diagnosis han de tenir espais de diàleg.

Flexibilitzar els horaris de docència per poder incloure hores dedicades a la investigació. Reestructurar la distribució del temps, de les hores no lectives, amb recolzament per part de l'administració. Cuidar-nos per poder treballar millor.

Autonomia curricular, organitzativa i pedagògica dels centres

“Definir i concretar el nostre projecte educatiu, compartir significats per poder reflexionar envers una mateixa base dialèctica.”

Plantejar hipòtesis de desplegament curricular alternatives

L'autonomia dels centres és important per poder adaptar la recerca a les necessitats de cada centre, segons les necessitats dels alumnes i el seu context, i la seva capacitat organitzativa i pedagògica. És important també per fer una recerca amb sentit i alinear-la amb un currículum flexible, adaptant les metodologies i les estratègies, i que puguin esdevenir una guia. Ser experts i coneixedors del currículum ens pot ajudar a organitzar-nos i a incorporar-lo en les nostres dinàmiques transformadores.

El propi alumnat pot estar implicat en el disseny de la recerca. Observar allò que funciona i allò en què es pot millorar del centre.

Optimitzar al màxim els recursos dels que es disposa

Hem de ser flexibles en l'organització del centre, i avaluar-la de manera sistemàtica. Hem de qüestionar-nos constantment el que fem i per què ho fem, per tal que els projectes esdevinguin sostenibles, comptant amb els recursos humans i materials que tenim. Fent ús de les diverses opcions de gestió i organització de centre.

Cal adaptar el currículum a les necessitats de centre, incloure les activitats o projectes compartits i treballs conjunts amb diferents mestres des de diferents especialitats.

No tenir por als canvis

Ser capaces de valorar les pràctiques, reflexionar al respecte i fer els canvis oportuns per millorar-les.

Globalitzar els aprenentatges i tenir creativitat en l'organització de centre. Aplicar la pràctica reflexiva i la recollida de valoracions per part de tota la comunitat educativa.

No tenir por a reformar el que ja d'entrada no ens dóna bons resultats. Defugir de la rigidesa i ser flexibles per apropar els aprenentatges perquè esdevinguin significatius per a la vida.

Compromís de l'administració educativa per assegurar la continuïtat i la sostenibilitat

“L'administració ha de posar recursos personals i materials per poder fer la recerca en els centres.”

L'estabilitat és l'eina més potent per al canvi

Estabilitat del claustre per afavorir la línia d'escola, amb la possibilitat de mantenir mestres implicades i dotar dels recursos necessaris per poder personalitzar l'aprenentatge i atendre la diversitat.

Estabilitat de les plantilles amb normatives que s'adaptin a les noves maneres de fer dels centres. Comptar amb un/a assessor o "coach" pedagògic de centre que va assessorant i avaluant el progrés, com una mena d'identificador de qualitat.

És important que l'administració educativa ajudi als centre a poder fer una bona transformació de centre, proporcionant les eines necessàries. L'administració ha de donar importància i rellevància a la tasca educativa que fan els centres.

Millorar la formació inicial

Hi hauria d'haver més recursos per poder fer sostenible la formació i començar per una bona formació docent, ja a la universitat.

Valorar la recerca com a font de millora de la qualitat educativa, especialment per part de l'administració perquè la recerca sigui sostenible en el temps. Cal que l'administració valori, acompanyi i recolzi de manera prioritària la recerca als centres.

Que aquesta recerca i transformació sigui efectiva depèn del compromís de l'administració

És necessari que les lleis d'educació puguin desplegar-se en la seva totalitat, i cal evitar que els canvis tinguin motivacions ideològiques. Cal augmentar el pressupost dedicat a educació, equiparant la inversió almenys a la mitjana Europea.

L'administració ha de facilitar la recerca donant assessorament i contractant més professorat per poder-hi dedicar temps i garantir que sigui viable a mitjà i llarg termini.